

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Białymstoku**

Białystok, dnia 16 listopada 2010 r.

**Pan
Tadeusz Truskołaski
Prezydent
Miasta Białegostoku**

LBI-4101-07-01/2010
P/10/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku przeprowadziła w Urzędzie Miejskim w Białymstoku (zwanym dalej *Urzędem*) kontrolę przestrzegania prawa ochrony zwierząt w latach 2008-2010 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole podpisanym 21 października 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Urzędu w badanym zakresie. Podstawą pozytywnej oceny jest:

- wprowadzenie i stosowanie uregulowań organizacyjnych i prawnych służących humanitarnemu traktowaniu zwierząt i wyeliminowaniu problemu bezdomności zwierząt;
- odpowiednie przygotowanie organizacyjne Urzędu do wykonywania zadań w zakresie ochrony praw zwierząt, w tym stworzenie systemu natychmiastowego reagowania w sytuacjach zagrożeń życia lub zdrowia wywołanych zdarzeniami z udziałem zwierząt;
- prawidłowe reagowanie na zgłoszenia przypadków niehumanitarnego traktowania zwierząt oraz prowadzenie bieżącej współpracy z organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną praw zwierząt;
- uwzględnianie w budżecie Miasta środków przeznaczonych na zadania związane z ochroną praw zwierząt oraz prawidłowe ich wykorzystanie.

¹ Dz. U. z 2007r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niedostatecznym zainteresowaniu Urzędu wykonaniem decyzji o czasowym odebraniu zwierzęcia, w efekcie czego nie określono kosztów transportu i pobytu psa w schronisku, co uniemożliwiło wyegzekwowanie tej należności;
- niedostosowaniu postanowień Statutu Schroniska dla Zwierząt w Białymstoku do faktycznie realizowanych zadań;
- dopuszczeniu do sytuacji, w której umowę na świadczenie kompleksowych usług całodobowego pogotowia dla zwierząt na terenie miasta Białegostoku, w tym obejmujące ochronę przed bezdomnymi zwierzętami, kierownik Schroniska zawarł z podmiotem nieposiadającym zezwolenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach².

1. Problematykę ochrony praw zwierząt, humanitarnego ich traktowania i wyeliminowania problemu bezdomności zwierząt na terenie miasta Białegostoku właściwe uregulowano m.in. w:

- *Regulaminie utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Białystok*³ (zwanym dalej *Regulaminem*). Projekt tego dokumentu, stosownie do wymogu art. 4 ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku, był konsultowany z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku, który nie zgłosił żadnych uwag. W Regulaminie tym zgodnie z wymogiem art. 4 ust. 2 pkt 6 i 7 tej ustawy, określono m.in. obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku, a także wskazano na wymagania związane z utrzymywaniem zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej;

- w *uchwale Nr XXXII/416/2000 z 23 października 2000 r. w sprawie wylapywania bezdomnych zwierząt na terenie miasta Białegostoku oraz rozstrzygania o dalszym postępowaniu z nimi*. Projekt uchwały w myśl postanowień art. 11 ust.3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt⁴ został uzgodniony z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Białymstoku oraz Towarzystwem Opieki nad Zwierzętami. Przyjęte w uchwale rozwiązania były zgodne z postanowieniami rozporządzenia Ministra Spraw

² Dz. U. z 2005 r. Nr 236, poz. 2008 ze zm. zwana dalej „ustawą o utrzymaniu czystości i porządku”

³ Uchwała Rady Miejskiej Białegostoku Nr LVII/678/06 z dnia 29 maja 2006 r.

⁴ Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz.1002 ze zm. zwana dalej „ustawą o ochronie zwierząt”

Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt⁵;

- w uchwale nr LII/675/10 z dnia 22 lutego 2010 roku, którą - korzystając z uprawnienia określonego w art. 11 a ustawy o ochronie zwierząt - wprowadzono *Program przeciwdziałania bezdomności zwierząt domowych na terenie Miasta Białegostoku* (zwany dalej *Programem*). Głównymi celami *Programu* było: zapewnienie opieki zwierzętom domowym, zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom, zapobieganie rozprzestrzenianiu zachorowań na wściekliznę, ograniczenie populacji bezdomnych zwierząt (psów i kotów), edukacja mieszkańców w zakresie obowiązków i humanitarnego traktowania zwierząt domowych przez ich właścicieli;

- w *Procedurze podejmowania działań na terenie Białegostoku w zakresie ratowania i ochrony zwierząt bezdomnych, chorych, rannych, dzikich, które uległy wypadkowi, są zagrożone, stanowią zagrożenie, wymagają odłowienia* – dokumencie (zwanym dalej *Procedurą*) zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta Białegostoku, a będącym efektem uzgodnień zawartych 14 lipca 2009 roku przez 14 różnych służb i instytucji (w tym m.in. Straż Miejską, Policję, Powiatowy Inspektorat Weterynarii, Państwową Straż Łowiecką, Biuro Zarządzania Kryzysowego, lecznicę weterynaryjną oraz Schronisko dla Zwierząt w Białymstoku). *Procedura* określa tryb postępowania oraz zasady współdziałania poszczególnych sygnatariuszy porozumienia, w ramach właściwych im kompetencji, w sytuacjach ratowania i ochrony zwierząt bezdomnych, chorych, rannych, dzikich, które uległy wypadkowi, są zagrożone lub stanowią zagrożenie bądź wymagają odłowienia na terenie miasta Białegostoku.

2. Urząd był właściwie przygotowany do wykonywania zadań wynikających z art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie zwierząt. Ich realizację powierzono kompetentnym pracownikom z Departamentu Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Białymstoku, Straży Miejskiej, Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Schroniska dla Zwierząt w Białymstoku. Jednostki te w należyty sposób zapewniały opiekę bezdomnym zwierzętom oraz podejmowały niezbędne działania służące bezpieczeństwu mieszkańców. W strukturach Straży Miejskiej wyodrębniono tzw. „Eko Patrol”, do zadań którego należy w szczególności współpraca ze Schroniskiem przy odławianiu bezdomnych zwierząt (w badanym okresie Straż Miejska zareagowała na 452 zgłoszenia o konieczności odłowu lub udzielenia pomocy zwierzęciu). W celu sprawnego i profesjonalnego działania tej

⁵ Dz. U. Nr 116, poz. 753

formacji, piętnastu funkcjonariuszy Straży Miejskiej wzięło udział w specjalistycznym szkoleniu z zasad postępowania podczas interwencji z udziałem zwierząt egzotycznych, zorganizowanym na terenie Miejskiego Ogrodu Zoologicznego w Warszawie.

W efekcie przyjęcia *Procedury* w Białymstoku funkcjonuje system wykorzystywany do reagowania i podejmowania interwencji we wszystkich przypadkach zagrożeń z udziałem zwierząt. Pełną koordynację działań w tym zakresie powierzono Miejskiemu Centrum Zarządzania Kryzysowego w Białymstoku, które w zależności od zdarzenia powiadamiało odpowiednie służby. W okresie od lipca 2009 r. do października 2010 r. odnotowano 119 różnych zdarzeń z udziałem zwierząt, w tym również dzikich. W wyniku podjętych interwencji zostały one uwolnione, wypuszczone do środowiska leśnego, a także udzielono im pomocy weterynaryjnej. W ocenie NIK wzajemna i skoordynowana współpraca poszczególnych służb w tym zakresie jest przykładem „dobrej praktyki” godnej do naśladowania.

3. W okresie objętym kontrolą Urząd przeprowadził 12 postępowań, w sprawach zgłoszeń dotyczących niehumanitarnego traktowania zwierząt. Niezwłocznie po otrzymaniu sygnału, wszczynano postępowania wyjaśniające, współpracując przy tym z Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Policją lub Strażą Miejską stosownie do potrzeb i stwierdzonych okoliczności. We wszystkich przypadkach skarżący lub wnioskujący zostali poinformowani o dokonanych ustaleniach, przyczynach powstałych nieprawidłowości oraz o sposobie rozwiązania problemu. Przeprowadzono również dwa postępowania w trybie art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt, w następstwie których wydano decyzje o warunkowym odbiorze zwierzęcia opiekunowi. W jednym przypadku po ponownym rozpatrzeniu sprawy, postępowanie umorzono, natomiast w odniesieniu do drugiej sprawy nie podjęto skutecznych działań na rzecz obciążenia właściciela za transport odebranego psa do Schroniska oraz jego utrzymanie i leczenie. Wyjaśnienie złożone w tej sprawie przez Dyrektora Departamentu OSGK Urzędu Miejskiego w Białymstoku, według którego określenie i egzekwowanie należności spoczywało na Schronisku, nie zmienia faktu, iż decyzja Prezydenta z dnia 27 czerwca 2008 roku (Znak OSGK-III-6073/2/08), uchylona w części decyzją z dnia 22 maja 2009 roku (Znak OSGK-III-6073/2/08/09) pozostaje nadal niewykonana.

4. Działania Miasta na rzecz opieki i ograniczenia liczebności bezdomnych zwierząt realizowało głównie Schronisko dla Zwierząt w Białymstoku, jako miejska jednostka budżetowa. Urząd na bieżąco przeprowadzał w Schronisku kontrole (15 w okresie 30 miesięcy), dotyczące przestrzegania praw zgromadzonych tam zwierząt oraz gospodarki

finansowej. W protokołach z kontroli zwracano uwagę m.in. na przepełnienie placówki oraz stan techniczny obiektu. W wyniku kontroli obejmujących gospodarkę materiałowo-towarową i pieniężną, stosowanie zamówień publicznych oraz gospodarkę dochodami własnymi Schroniska i ujawnienia szeregu uchybień i nieprawidłowości, wydawano stosowne zalecenia pokontrolne, które Kierownik Schroniska wykonał.

W wyniku kontroli NIK przeprowadzonej w Schronisku dla Zwierząt w Białymstoku stwierdzono, iż mimo znacznego stopnia zagęszczenia (w placówce przewidzianej na 140 psów na koniec I półrocza 2010 r. przebywało 194), zwierzętom tam przebywającym zapewniono dobre warunki pobytu oraz należyłą opiekę weterynaryjną. Placówka była zorganizowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁶, a jej stan techniczny nie stwarzał zagrożenia dla zwierząt. Istotnym problemem Schroniska jest jego przepełnienie. Dlatego też pozytywnie należy ocenić inicjatywę Miasta dotyczącą wspólnej budowy nowego schroniska dla zwierząt na terenie Gminy Wasilków. Kontrola NIK ujawniła ponadto, iż:

- Statut Schroniska nie obejmował faktycznie realizowanych zadań, nie ujęto w nim bowiem nowych zadań takich jak np. trwałe znakowanie psów i prowadzenie bazy właścicieli psów (powierzone placówce od 22 września 2009 r. zarządzeniem Prezydenta Miasta Białegostoku);
- wprowadzie posiadaczom psów umożliwiono trwałe ich oznakowanie w wyznaczonych lecznicach weterynaryjnych, to jednak dotychczasowy sposób gromadzenia informacji o oznakowanych zwierzętach w formie papierowych kart, w ocenie NIK w znacznym stopniu utrudnia ich identyfikację. Ze względu na brak informatycznej bazy danych, ustalenie właściciela znalezionej psa, wymaga przeglądu w Schronisku 1.847 papierowych formularzy;
- umowę na świadczenie kompleksowych usług całodobowego pogotowia dla zwierząt na terenie Miasta Białegostoku, w tym ochronę przed bezdomnymi zwierzętami, kierownik Schroniska zawarł z podmiotem nieposiadającym zezwolenia, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku,

⁶ Dz. U. Nr 158, poz. 1657 zwane dalej „rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 roku”.

- nierzetelnie i z naruszeniem przepisu § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 roku prowadzono dokumentację pobytu zwierząt oraz nierzetelnie dokumentowano okoliczności ucieczki lub padnięcia zwierzęcia.

W ocenie NIK, wymaga to rozszerzenia przedmiotowego zakresu kontroli prowadzonych przez pracowników Departamentu OSGK Urzędu Miejskiego w Białymstoku, w tym o analizowanie poprawności sporządzanej w Schronisku dokumentacji.

6. W latach 2008 – 2010 I półrocze wydatki Miasta poniesione na sfinansowanie zadań z zakresu ochrony praw zwierząt wyniosły ogółem 3.131,6 tys. zł, w tym wydatki na Schronisko wyniosły 1.987,2 tys. zł, a na funkcjonowanie Akcentu ZOO przeznaczono 1.114,4 tys. zł oraz 30 tys. zł na dotację na zorganizowaną przez Oddział Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Białymstoku akcję sterylizacji i kastracji kotów oraz przedsięwzięcia o charakterze edukacyjnym i promującym cele *Programu*. Kontrola NIK w Schronisku wykazała, że przekazywane tam środki w dostatecznym stopniu zabezpieczały potrzeby bieżące. Jednostka ta dysponowała również środkami własnymi pochodzącymi z dochodów własnych, przeznaczając je na wydatki określone w uchwale Rady Miejskiej Białegostoku ustalającej źródła dochodów własnych oraz ich przeznaczenie⁷. Środkami tymi w badanym okresie sfinansowano wydatki na łączną kwotę 252,2 tys. złotych.

Przedstawiając powyższą ocenę i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) dostosowanie Statutu Schroniska do faktycznie realizowanych zadań,
- 2) zwiększenie nadzoru nad realizacją zadań przez Schronisko dla Zwierząt w Białymstoku, w tym w zakresie zawierania umów na świadczenie usług, prowadzenia dokumentacji zwierząt oraz działań usprawniających możliwości identyfikacji oznakowanych zwierząt z terenu miasta Białegostoku,
- 3) skuteczne wykonywanie decyzji wydawanych w trybie art. 7 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana o przedstawienie w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wniosków lub o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁷ Uchwała Nr LIII/621/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 stycznia 2006 r. w sprawie dochodów własnych jednostki budżetowej pod nazwą *Schronisko dla Zwierząt w Białymstoku*

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up. *[Signature]*
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR